

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАГІСТР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова НМР факультету урбаністики та просторового планування

Алірза МАМЕДОВ

червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ

ВК4 «Актуальні проблеми нормотворення»

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
081	Право Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування

Мова викладання: українська

Розробники:

Бабюк А.М., к.ю.н.

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол № 12 від 18 червня 2024 року

Завідувач кафедри

Євген ПЕРЕГУДА

Схвалено гарантом освітньої програми «Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування»

Гарант ОП

Наталія СЕРДЮК

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол № 5 від 14 червня 2024 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2024-2025 рр.

Шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма здобуття ВО								Форма контролю	Семестр	Погодження заступником декана факультету			
		Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	Аудиторних			Самостійна робота	КП	КР				РГР	Конт.роб	
				Разом	у тому числі										
лекції	лаборатор	практичні													
081	Право (Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування)	3	90	30	10		20	60				1	3	2	

Шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма здобуття ВО								Форма контролю	Семестр	Погодження заступником декана факультету			
		Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	Аудиторних			Самостійна робота	КП	КР				РГР	Конт.роб	
				Разом	у тому числі										
лекції	лаборатор	практичні													
081	Право (Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування)	3	90	18	6		12	72				1	3	2	

Анотація. Мета та завдання освітньої компоненти

Мета навчальної дисципліни полягає в тому, що вона дає теоретичні і прикладні знання про проблематику нормотворення в Україні, особливості використання юридичної термінології, напрямки запобігання і техніко-юридичні аспекти усунення помилок у процесі здійснення нормопроектувальної діяльності, порядок здійснення правової експертизи проектів нормативно-правових актів в Україні та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Вона має важливе значення для підготовки юристів, оскільки допомагає оволодіти методикою аналізу різних аспектів нормотворчої діяльності, розуміти особливості проведення правової експертизи і державної реєстрації нормативно-правових актів, формує навички з підготовки і прийняття нормативно-правових актів.

Завдання – полягає у вивченні чинного законодавства, принципів, закономірностей розвитку законодавства, виховання правової свідомості та правової поведінки студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- оволодіти сучасними методами аналізу норм права, термінологічно-понятійним апаратом;

- зрозуміти сутність, природу та генезис правових явищ, вміти здійснювати їх аналіз та узагальнення, з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки подій і процесів;

- знати основні положення законодавчих актів, які регламентують питання створення нормативно-правових актів та їх державної реєстрації;

- на основі методів наукового пошуку опанувати новітні концепції, оволодіти елементами наукового підходу до вивчення архівних матеріалів

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4344>. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Пререквізити: на базі бакалаврського рівня вищої освіти.

Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4344>

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.
Загальні компетентності	
ЗКЗ.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Фахові компетентності	
СКЗ.	Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини

	та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
СК14.	Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.
СК15.	Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.
Додаткові компетентності	
ДСК2.	Здатність здійснювати аналіз, тлумачення, застосування та розробку норм національного та міжнародного законодавства, а також судової практики в сфері будівництва та урбаністичній галузі загалом.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН 8.	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
ПРН 15.	Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування
ПРН 16.	Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

**Зміст курсу
Змістовий модуль І.
Загальні положення нормотворення**

Лекція 1. Поняття та загальна характеристика нормотворення в Україні

План

1. Завдання і значення нормотворення для зміцнення законності і правопорядку, підвищення рівня правової і культури професійного юриста, формування правової держави в Україні.
2. Поняття та ознаки нормотворення.
3. Місце і значення нормотворення в системі професійної юридичної освіти і юридичній практиці.
4. Стан нормотворення в Україні та перспективи його вдосконалення.

Практичне заняття 1

1. Поняття та ознаки нормотворення.
2. Елементи нормотворення..
3. Поняття та загальна характеристика засобів і правил нормопроєктувальної техніки.
4. Стан нормотворення в Україні та перспективи його вдосконалення.
5. Значення нормотворення для зміцнення законності і правопорядку, підвищення рівня культури професійного юриста, формування правової держави в Україні.

Лекція 2. Актуальні проблеми теоретично-правових засад нормотворчості в Україні

План

1. Поняття і сутність нормотворчості. Види та принципи нормотворчості.
2. Основні принципи нормотворчості: законність, науковість, рівень юридичної техніки, гуманізм, демократизм, гласність.
3. Нормотворчий процес: поняття, сутність, етапи та стадії.
4. Поняття нормотворчих відносин: їх види, суб'єкти і об'єкти, нормотворча компетенція.
5. Правове регулювання нормотворчої діяльності в Україні.

Практичне заняття 2

1. Специфіка та види правового регулювання нормотворчої діяльності.
2. Суб'єкти нормотворення.
3. Нормотворча компетенція.
4. Особливості нормотворчого процесу в органах державної влади і місцевого самоврядування.
5. Нормотворча пропозиція.
6. Розроблення концепції проекту нормативного акта.
7. Підготовка проекту нормативного акта.
8. Подання проекту нормативного акта суб'єкта нормотворення.
9. Винесення проекту нормативно-правового акта на обговорення громадськості.
10. Розгляд і прийняття проекту нормативного акта.
11. Офіційне оприлюднення нормативно-правових актів.
12. Порядок набрання чинності актами, виданими різними суб'єктами нормотворчості.
13. Контроль у сфері нормотворчої діяльності.

Лекція 3. Правила формування змісту та структура нормативних актів

План

1. Поняття і класифікація юридичних документів. Поняття і види правових актів.
2. Нормативно-правові акти: поняття, юридичні властивості та види. Співвідношення нормативно-правових актів з іншими джерелами норм права.
3. Нормативні правові договори: поняття і види.
4. Нормативні судові рішення (судові прецеденти): поняття, особливості та види.
5. Міжнародне право і правова система України: їх взаємозв'язок і взаємодія

Практичне заняття 3

1. Вимоги до змісту нормативних актів.
2. Порядок викладення матеріалу в нормативних актах.
3. Поняття, ознаки та значення юридичних конструкцій у нормопроектувальній техніці.
4. Вимоги до внутрішньої форми нормативних актів.
5. Структурні одиниці тексту нормативних актів.
6. Реквізитні вимоги стосовно форми нормативних актів.
7. Правила використання юридичної термінології у нормопроектувальній діяльності.
8. Вимоги до стилю нормативних актів.

Лекція 4. Мова і стиль нормативно-правового акту. Система структурних одиниць та вимоги до нормативно-правового акту

План

1. Вимоги до внутрішньої форми нормативно-правового акту.
2. Структурні одиниці нормативно-правового акту. Заголовок та преамбула як структурні одиниці нормативно-правового акту.
3. Структурні одиниці тексту нормативно-правового акту. Заключні положення, примітки, додатки як правила щодо форми нормативно-правового акту.
4. Формальні (реквізитні) вимоги стосовно форми нормативно-правового акту.
5. Види нормативно-правових актів. Орган, який приймає нормативно-правовий акт. Назва, дата його прийняття та реєстраційний номер.

Практичне заняття 4

1. Загальна характеристика юридичної мови.
2. Система лінгвістичних засобів нормативно-правового акту. Лексичні та синтаксичні правила.
3. Стиль нормативно-правових актів. Вимоги до стилю нормативно-правових актів.
4. Види юридичного письма.
5. Тональність юридичного письма.

Змістовий модуль II

Особливості складання та реєстрації нормативно-правових актів

Лекція 5. Антикорупційна експертиза проєктів нормативно-правових актів

План

1. Правова основа проведення антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
2. Поняття та завдання антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
3. Суб'єкти та предмет антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
4. Методологія проведення антикорупційної експертизи. Корупціогенні фактори та техніко-юридичні недоліки проєктів нормативно-правових актів, способи їх виявлення та оцінки. Шляхи усунення корупціогенних факторів у нормопроектуванні.
5. Проведення громадської антикорупційної експертизи. Особливості проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.

Практичне заняття 5

1. Поняття і види помилок при застосуванні правил і засобів нормопроектувальної техніки.
2. Причини, основні напрямки запобігання, техніко-юридичні аспекти усунення помилок при здійсненні нормопроектувальної діяльності.
3. Поняття, необхідність і зміст експертизи проєктів нормативних актів.
4. Види експертиз нормативних актів та їх характеристика.

5. Зміст і роль антикорупційної експертизи у забезпеченні належної якості нормативних актів.
6. Принципи і методи здійснення антикорупційної експертизи проєктів нормативних актів.
7. Проблеми вдосконалення антикорупційної експертизи проєктів нормативних актів в Україні.

Лекція 6. Проблематика державної реєстрації нормативно-правових актів та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів

План

1. Поняття та значення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів (ЄДРНПА). Мета створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
2. Правові засади створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
3. Міністерство юстиції України як держатель Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
4. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Практичне заняття 6

1. Правове регулювання державної реєстрації нормативно-правових актів.
2. Органи, що здійснюють державну реєстрацію нормативно-правових актів.
3. Акти, що підлягають державній реєстрації.
4. Вимоги до нормативно-правових актів, що подаються на державну реєстрацію.
5. Терміни подачі нормативно-правових актів та терміни їх реєстрації.
6. Підстави та порядок відмови в державній реєстрації нормативно-правових актів.
7. Скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правового акта.
8. Поняття та значення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів (ЄДРНПА).
9. Мета створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
10. Правові засади створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
11. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
12. Доступ до інформації, що міститься в Єдиному державному реєстрі нормативно-правових актів.
13. Систематизація нормативно-правових актів.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути

виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1) Підготуйте доповідь на одну із запропонованих тем:

1. Особливості правового регулювання нормотворчої діяльності в Україні.
2. Суб'єкти та стадії законотворчого процесу здійснюваного єдиним органом законодавчої влади в Україні.
3. Особливості процесу розробки та прийняття нормативно-правових актів в Україні.
4. Проблеми правового регулювання питання прийняття нормативно-правових актів шляхом Всеукраїнського референдуму.
5. Порядок розробки актів Президента України.
6. Нормотворча діяльність в системі органів виконавчої влади в Україні.
7. Участь членів територіальної громади у процесі розробки та прийняття нормативно-правових актів органами місцевого самоврядування.
8. Особливості прийняття рішень членами територіальної громади безпосередньо.
9. Порядок розробки і прийняття спільних нормативно-правових актів.
10. Порядок розробки і прийняття інших видів правових актів (на вибір).

2) Проаналізуйте та зробіть загальні висновки щодо:

1. Показників законотворчої роботи здійснюваної Верховною Радою України за останні 5 років.
2. Показників результатів експертної діяльності (на вибір).
3. Показників нормотворчої діяльності Президента України.
4. Показників нормотворчої діяльності в системі органів виконавчої влади (на вибір).
5. Показників нормотворчої діяльності в органах місцевого самоврядування.
6. Показників участі громадськості у нормотворчому процесі (на вибір).
7. Стану реалізації Плану (планів) заходів Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС за останні 5 років.
8. Даних щодо кількісних показників нормативно-правових актів вищої юридичної сили, які втратили юридичну силу/були скасовані за останні 5 років в Україні.
9. Судової практики у сфері визнання нормативно-правових актів такими, що не відповідають закону (на вибір).

3) Надайте загальну характеристику:

1. Нормотворчої діяльності в Україні.
2. Стану чинного законодавства з точки зору додержання правил та вимог нормопроектувальної техніки.
3. Різних видів нормативно-правових актів.
4. Нормотворчого процесу в органах державної влади (на вибір).
5. Нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування (на вибір).
6. Набуття чинності різними видами нормативно-правових актів (на вибір).
7. Скасування/втрати чинності різними видами нормативно-правових актів (на вибір).

8. Здійснення правової експертизи та юридичного значення її результатів
9. Утворення та ведення реєстрів правових актів на місцевому рівні.

4. Запропонуйте власні підходи до розв’язання дискусійного питання:

1. Судова практика як джерело права в Україні.
2. Проблеми розмежування нормотворчої компетенції.
3. Нормативно-правові акти місцевого самоврядування: їх роль та місце в системі законодавства та правовій системі України.
4. Значення результатів антикорупційної експертизи.
5. Значення результатів гендерно-правової експертизи.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	20	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об’єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	15	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об’єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	12	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об’єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Розподіл годин самостійної роботи здобувачів

У пп. 8 п. 3.3. Положення Про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті будівництва і архітектури, затвердженого Вченою радою КНУБА (протокол №9 від 26.06.2023 р.) визначено вимоги до самостійної роботи здобувача, а саме: Самостійна робота здобувача є основним засобом засвоєння освітнього матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

До самостійної роботи здобувача належить: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка до підсумкового контролю, науково-дослідна робота. Враховуючи тижневе навчальне навантаження здобувачів відповідно до навчального курсу, щотижнева самостійна робота має бути в межах 16–30 годин.

Для забезпечення збалансованості самостійної роботи здобувача з матеріалом освітнього компоненту “Актуальні проблеми нормотворення”, мінімальна кількість годин самостійної роботи розраховується виходячи з наступних норм часу:

Вид роботи	Кількість годин за нормами часу	Кількість годин за навчальним планом	Норми часу
опрацювання матеріалу лекцій	0,5 год на 2 год лекції	10	2,5
підготовка до практичного заняття	0,5 год на 2 год практичного заняття	20	5
опрацювання окремих тем робочої програми, які не викладаються на лекціях	визначається обсягом тем, винесених на самостійне опрацювання	-	-
підготовка контрольної роботи, реферату	6 год	1	6
підготовка до модульної контрольної роботи	2 год	1	2
підготовка до заліку	6 год	1	6

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці КНУБА, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензії на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати задачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Сума
ЗМ1	ЗМ2		
35	35	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	

74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття і сутність нормотворчості.
2. Види нормотворчості та їх загальна характеристика.
3. Референдум або народна нормотворчість.
4. Законотворчість і підзаконна нормотворчість.
5. Основні принципи нормотворчості: законність, науковість, рівень юридичної техніки, гуманізм, демократизм, гласність.
6. Нормотворчий процес: поняття та сутність.
7. Етапи та стадії нормотворчого процесу.
8. Поняття і види нормотворчих відносин.
9. Суб'єкти і об'єкти нормотворчих відносин.
10. Нормотворча компетенція.
11. Правове регулювання нормотворчої діяльності в Україні.
12. Поняття і класифікація юридичних документів.
13. Поняття і види правових актів.
14. Нормативно-правові акти: поняття, юридичні властивості та види.
15. Співвідношення нормативно-правових актів з іншими джерелами норм права.
16. Нормативні правові договори: поняття і види.
17. Нормативні судові рішення (судові прецеденти): поняття, особливості та види.
18. Міжнародне право і правова система України: їх взаємозв'язок і взаємодія.
19. Поняття та ознаки юридичної техніки як чинника ефективності правотворчої, правореалізаційної та правозастосовної діяльності.
20. Проблема визначення та співвідношення понять «юридична техніка», «правотворча техніка», «законодавча техніка», «нормопроектувальна техніка» у нормативних та наукових джерелах.
21. Поняття та ознаки нормотворення..
22. Елементи нормопроектувальної техніки: засоби й правила нормотворчої техніки.

23. Поняття та загальна характеристика правил нормопроектувальної техніки.
24. Поняття та загальна характеристика засобів нормопроектувальної техніки.
25. Стан нормопроектувальної техніки в Україні та перспективи її використання.
26. Правила формування змісту нормативно-правових актів: загальна характеристика.
27. Правила досягнення відповідності правових норм ціннісним установкам суспільства (соціальна адекватність).
28. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів.
29. Логічність викладення матеріалу в нормативно-правовому акті.
30. Поняття та ознаки юридичних конструкцій у нормопроектувальній техніці.
31. Значення юридичних конструкцій у нормопроектувальній техніці.
32. Принципи права та правила їх використання.
33. Юридичні дефініції: поняття та основні ознаки.
34. Види юридичних дефініцій та їх місце у тексті нормативно-правового акту.
35. Значення юридичних дефініцій для формування змісту нормативно-правових актів.
36. Правові презумпції: поняття, ознаки та види.
37. Значення правових презумпцій для формування змісту нормативно-правових актів.
38. Поняття, види та значення фікцій.
39. Аксиоми: поняття та особливості їх використання.
40. Вимоги до внутрішньої форми нормативно-правового акту.
41. Структурні одиниці нормативно-правового акту.
42. Заголовок та преамбула як структурні одиниці нормативно-правового акту.
43. Заключні положення, примітки, додатки як правила щодо форми нормативно-правового акту.
44. Формальні (реквізитні) вимоги стосовно форми нормативно-правового акту.
45. Вид правового акту. Назва, дата його прийняття та реєстраційний номер.
46. Загальна характеристика юридичної мови.
47. Система лінгвістичних засобів нормативно-правового акту.
48. Лексичні та синтаксичні правила.
49. Юридична термінологія.
50. Правила використання юридичної термінології у нормопроектувальній діяльності.
51. Стиль нормативно-правових актів.
52. Вимоги до стилю нормативно-правових актів.
53. Тональність юридичного письма.
54. Поняття і види помилок при застосуванні правил і засобів нормотворення.
55. Основні змістовні помилки при застосуванні правил і засобів нормотворення..
56. Основні формальні помилки при застосуванні правил і засобів нормотворення..
57. Причини та основні напрямки попередження та усунення помилок при застосуванні правил і засобів нормотворення..
58. Поняття і зміст експертизи проєктів нормативно-правових актів.
59. Значення експертизи проєктів нормативно-правових актів.
60. Види правової експертизи нормативно-правових актів та їх характеристика.
61. Правова експертиза проєктів нормативно-правових актів.
62. Зміст та роль правової експертизи у забезпеченні належної якості нормативно-правових актів.
63. Принципи і методи здійснення правової експертизи проєктів нормативно-правових актів.
64. Проблеми удосконалення правової експертизи проєктів нормативно-правових актів в Україні.
65. Правова основа проведення антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
66. Поняття та завдання антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
67. Суб'єкти та предмет антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.

68. Методологія проведення антикорупційної експертизи.
69. Корупціогенні фактори та техніко-юридичні недоліки проєктів нормативно-правових актів, способи їх виявлення та оцінки.
70. Шляхи усунення корупціогенних факторів у нормопроектуванні.
71. Проведення громадської антикорупційної експертизи.
72. Особливості проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.
73. Правове регулювання державної реєстрації нормативно-правових актів. Органи, що здійснюють державну реєстрацію нормативно-правових актів.
74. Терміни подачі нормативно-правових актів та терміни їх реєстрації.
75. Реєстрація спільно виданих нормативно-правових актів або актів, положення яких поширюється на інші органи.
76. Вимоги до нормативно-правових актів, що подаються на державну реєстрацію.
77. Підстави та порядок відмови у державній реєстрації нормативно-правових актів.
78. Скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правового акту.
79. Поняття та значення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
80. Мета створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. 87. Правові засади створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
81. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
82. Значення опублікування нормативно-правових актів.
83. Терміни опублікування нормативно-правових актів.
84. Види офіційних друкованих видань.
85. Значення набрання чинності нормативно-правовими актами.
86. Способи набуття чинності нормативно-правовими актами.
87. Порядок набрання чинності актами, виданими різними суб'єктами нормотворчості.
88. Система законодавства, її ознаки та елементи.
89. Взаємозв'язок між елементами системи законодавства.
90. Поняття та цілі систематизації законодавства.
91. Види систематизації та їх загальна характеристика.
92. Результати систематизації.
93. Роль систематизації законодавства у процесі правового регулювання суспільних відносин.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Загальна теорія права: підручник. за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.

Навчальні посібники:

1. Ткачук А. Законодавча техніка: навч. посіб. Київ: ІКЦ «Легальний статус». 2011. 268 с.
2. Шутак І.Д., Онишук І.І. Юридична техніка: навч. посіб. для вищих навч. заклад. Івано-Франківськ, 2013. 496 с.

Методичні роботи:

1. Бабюк А.М., Безклубий І.А. Нормопроектувальна техніка: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право». Київ–Тернопіль: КНУБА, «Бескиди», 2022. 23 с.
2. Косович, В. М. Удосконалення нормативно-правових актів України: техніко-технологічні аспекти: монографія. Львів: Львів. нац. універ. ім. Івана Франка, 2015. 568 с.
3. Правила оформлення проєктів законів та основних вимог законодавчої техніки (Методичні рекомендації). Київ: Апарат Верховної Ради України. 2007.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.96 № 254к/96-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80..>
2. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 № 3354-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>.
3. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 №2073-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
4. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 49. Ст. 299.
5. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2010. № 14, 15, 16, 17. Ст. 133.
6. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014. № 794- VII. Відом. Верхов. Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.
7. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017. № 2136-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2017. № 35. Ст. 376.
8. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII. Відом. Верхов. Ради України. 1993. № 1. Ст. 1.
9. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. Відом. Верхов. Ради 53 України. 2004. № 9. Ст. 79.
10. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15..>
11. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950. Офіц. вісн. України. 2007. № 54. Ст. 2180.
12. Про газету Верховної Ради України «Голос України»: Постанова Верховної Ради України від 05.04.2011 № 3173-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2011. № 28. Ст. 267.
13. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 № 503/97. Офіц. вісн. України. 1997. № 24. С. 11.
14. Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України»: Указ Президента України від 13.12.1996 № 1207/96. Урядовий кур'єр від 19.12.1996.
15. Про інформаційний бюлетень «Офіційний вісник Президента України»: Указ Президента України від 12.02.2007 № 101/2007. Офіц. вісн. України. 2007. № 12. Ст. 409.
16. Про затвердження Порядку здійснення правового моніторингу щодо підзаконних нормативно-правових актів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2024 № 574. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/574-2024-%D0%BF#Text>.
17. Про функціонування Єдиного глосарія правових термінів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2024 № 577. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/577-2024-%D0%BF#Text>.
18. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, доступу до нього та користування ним: Наказ Міністерства юстиції України від 07.03.2024 № 626/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/359-2024-%D0%BF#Text>.
19. Про затвердження Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 15.04.2004 № 31/5. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v31-5323-04>

20. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету міністрів України від 28.12.1992 № 731. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/731-92-p>

21. Про затвердження Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 15.04.2004. № 31/5. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v31-5323-04>

22. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів: Наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5. Офіц. вісн. України. 2005. № 15. Ст. 799.

23. Про видання та розповсюдження інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник України»: Наказ Міністерства юстиції України від 22.12.2006 № 102/5. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0102323-06>

Додаткові джерела:

1. Биля, І. О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки: автореф. дис... канд. юрид. наук. Нац. юрид. Акад. України ім. Я. Мудрого. Харків. 2004. 20 с.

2. Дзейко, Ж. О. Правила і засоби законодавчої техніки: загальна характеристика. Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. 2005. Вип. 286: Правознавство. Чернівці: Рута. С. 25 – 29.

3. Кулик, О. Г. Методичні та організаційні засади систематизації законодавства України. Систематизація законодавства в Україні: проблеми теорії і практики. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України. 1999. С. 127 – 130.

4. Меленко, С. Консолідація як вид систематизації нормативно-правових актів: дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2002.

5. Рабінович, П. Юридична техніка законотворення в Україні: загальні проблеми. Вісник Академії правових наук України. 1998. № 2. С. 18 – 28.

6. Риндюк, В. І. Законодавча техніка: поняття, форми, види, реалізація в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К. 2008. 20 с.

7. Рішення Конституційного Суду України від 03.10.1997 р., № 4-зп (справа про набуття чинності Конституцією України). Офіц. вісн. України. 1997. № 42. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень 54 частини четвертої статті 94 Конституції України від 09.10.2007 № 7-рп/2007. Офіц. вісн. України. 2007. № 79. Ст. 2963.

Інформаційні ресурси

Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. Сторінка кафедри політичних наук і права. Дисципліна “Актуальні проблеми нормотворення”. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4344>.

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>

Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: <http://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm>

Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/>

Комп'ютерна правова система ЛІГА: ЗАКОН. URL: <https://ips.ligazakon.net/>.